

روش‌های پژوهش کیفی

مؤلف: حمید یعقوبی

www.ketab.ir

سرشناسه	: یعقوبی، حمید، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: روش‌های پژوهش کیفی / مولف حمید یعقوبی.
مشخصات نشر	: تهران: برآیند پویش، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۳۴۰ ص.
شابک	: 978-622-700517-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۳۱۸ - ۳۴۰.
موضوع	: تحقیق کیفی -- روش‌شناسی
موضوع	: Qualitative research -- Methodology
موضوع	: تحقیق -- روش‌شناسی
موضوع	: Research -- Methodology
رده بندی کنگره	: ۶۲۱
رده بندی دیویی	: ۴۲/۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۱۹۴۶۳

مؤسسه‌ی انتشارات برآیند پویش

نام کتاب : روش‌های پژوهش کیفی
مؤلف : حمید یعقوبی
ناشر : انتشارات برآیند پویش
طراحی جلد: مؤسسه انتشارات برآیند پویش
نوبت چاپ : اول / بهار ۱۳۹۹
شمارگان : ۱۰۰۰ جلد
چاپ : جباری
قیمت : ۵۰۰۰۰ تومان
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۰۵-۱۷-۲

برآیند پویش: میدان انقلاب، خ منیری جاوید، بن بست توحید، پلاک ۲.

تلفن: ۶۶۹۶۸۴۶۳ - ۶۶۹۸۵۴۱۴

فهرست

پیش‌گفتا ۱۵

فصل ۱ کلمات ۱۹

۱-۱-۱- مقایسه انتخاب‌های فکری ۲۱

۱-۱-۱- روی‌کرد و روش‌کنش در مقابل روی‌کرد کیفی ۲۱

۱-۱-۲- استفاده از روش پژوهش مثلث‌سازی ۲۴

۲-۱- راه‌بردهای کیفی: تعریف، جهت‌گیری ۲۷

۳-۱- دیدگاه کنش متقابل نمادین ۲۹

۴-۱- چرا از روش‌های پژوهش کیفی استفاده می‌کنیم؟ ۳۱

۵-۱- طرح پژوهش ۳۳

فصل ۲ طراحی پژوهش کیفی ۳۷

۱-۲- تئوری و مفاهیم ۳۸

۲-۲- ایده‌ها و تئوری ۳۹

۳-۲- ادبیات پژوهش ۴۳

۴-۲- تعیین چهارچوب مسئله‌های پژوهش ۴۸

۵-۲- عملیاتی کردن و مفهوم سازی ۴۹

۶-۲- طراحی پروژه‌ها ۵۳

۷-۲- مسائل مربوط به مناسب بودن محیط و جمعیت پژوهش ۵۴

۸-۲- راهبردهای نمونه‌گیری ۵۶

۱-۸-۲- نمونه‌گیری تصادفی ساده ۵۶

۲-۸-۲- نمونه‌گیری تصادفی منظم ۵۷

- ۵۷..... ۲-۸-۳- نمونه‌گیری تصادفی لایه‌دار
- ۵۸..... ۲-۸-۳-۱- نمونه‌های راحت
- ۵۹..... ۲-۸-۳-۲- نمونه‌گیری هدفمند
- ۵۹..... ۲-۸-۳-۳- نمونه‌گیری گلوله برفی
- ۶۰..... ۲-۸-۳-۴- نمونه‌های سهمیه‌بی
- ۶۱..... ۲-۹- جمع‌آوری و سازمان‌دهی اطلاعات
- ۶۲..... ۲-۱۰- ذخیره، بازیابی، و تحلیل داده‌ها
- ۶۳..... ۱۱- کاهش داده‌ها
- ۶۴..... ۱۲- نمایش داده‌ها
- ۶۴..... ۱۳-۲- نتیجه‌گیری و اثبات
- ۶۵..... ۲-۱۴- اکتشاف

فصل ۳ مسائل اخلاقی پژوهش..... ۶۷

- ۶۹..... ۳-۱- اخلاقیات پژوهش و شناساندن تاریخچه
- ۷۴..... ۳-۲- از خطوط راهنما به قانون
- ۷۴..... ۳-۱-۲- قواعد در فرایند پژوهش
- ۷۵..... ۳-۲-۲- بخش سلامت، آموزش، و رفاه (DHFW)
- ۷۶..... ۳-۲-۳- هیئت‌های بررسی نهادی
- ۷۶..... ۳-۲-۳-۱- وظایف هیئت‌های بررسی نهادی
- ۷۹..... ۳-۳- اصول اخلاقی
- ۷۹..... ۳-۴- بعضی اصول اخلاقی مشترک در پژوهش‌های رفتاری
- ۸۲..... ۳-۵- خطرات اخلاقی و جسمی در پوشش پژوهش
- ۸۴..... ۳-۶- رضایت آگاهانه و رضایت ضمنی
- ۸۵..... ۳-۷- حفظ اسرار و گمنام ماندن
- ۸۶..... ۳-۸- راه‌کارهایی برای محافظت از اصول رازداری
- ۸۷..... ۳-۹- محفوظ نگاه داشتن اطلاعات
- ۸۸..... ۳-۱۰- عینیت و دقت طراحی پژوهش
- ۹۰..... ۳-۱۱- تمرین

فصل ۴ به تصویر کشیدن مصاحبه هم‌چون یک نمایش..... ۹۳

۹۵.....	۴-۱- فن نمایش‌نویسی و مصاحبه کردن.....
۹۷.....	۴-۲- انواع مصاحبه.....
۹۸.....	۴-۲-۱- مصاحبه‌ی استاندارد شده.....
۹۹.....	۴-۲-۲- مصاحبه‌ی غیراستاندارد.....
۱۰۰.....	۴-۲-۳- مصاحبه‌ی نیمه‌استاندارد.....
۱۰۱.....	۴-۳- برنامه‌ی مصاحبه.....
۱۰۲.....	۴-۴- توسعه‌ی برنامه.....
۱۰۴.....	۴-۵- سبک، محتوا، و ترتیب پرسش‌ها.....
۱۰۴.....	۴-۵-۱- سوال‌های اساسی.....
۱۰۴.....	۴-۵-۲- سوال‌های اضافی.....
۱۰۴.....	۴-۵-۳- سوال‌های سوراخ‌کنی.....
۱۰۵.....	۴-۵-۴- سوال‌های بسته.....
۱۰۶.....	۴-۶- شیوه‌ی سوال کردن.....
۱۰۶.....	۴-۷- برقراری ارتباط کاه.....
۱۰۸.....	۴-۸- مسائل متداول در تنظیم پرسش.....
۱۰۸.....	۴-۸-۱- پرسش‌هایی با کلمات مثبت (مثبت).....
۱۰۸.....	۴-۸-۲- پرسش‌های دوجنبه‌ی.....
۱۰۸.....	۴-۸-۳- پرسش‌های پیچیده.....
۱۰۹.....	۴-۹- ترتیب پرسش‌ها.....
۱۰۹.....	۴-۱۰- پیش‌آزمون برنامه‌ی زمان‌بندی شده.....
۱۱۰.....	۴-۱۱- مصاحبه‌های طولانی در مقایسه با مصاحبه‌های کوتاه.....
۱۱۳.....	۴-۱۲- مصاحبه‌های تلفنی.....
۱۱۴.....	۴-۱۳- انجام مصاحبه، ارتباط طبیعی یا غیرطبیعی.....
۱۱۵.....	۴-۱۴- مصاحبه‌ی نمایشی.....
۱۱۷.....	۴-۱۵- نقش‌های مصاحبه‌گر و سازگاری آن‌ها.....
۱۲۱.....	۴-۱۵-۱- نقش مصاحبه‌گر به‌عنوان یک عامل خودآگاه.....
۱۲۲.....	۴-۱۵-۲- تفسیرهای اجتماعی و مصاحبه‌گر.....
۱۲۴.....	۴-۱۵-۳- نقش مصاحبه‌گر به‌عنوان هنرپیشه.....
۱۲۴.....	۴-۱۵-۴- نقش مصاحبه‌گر به‌عنوان گرداننده.....
۱۲۵.....	۴-۱۵-۵- نقش مصاحبه‌گر به‌عنوان هماهنگ‌کننده.....

- ۱۶-۴- نگرش مصاحبه‌گراها و ترغیب کردن پاسخ‌گوها..... ۱۳۸
- ۱۷-۴- فهرست نمایشی مصاحبه‌گر..... ۱۳۹
- ۱۸-۴- راه‌کارهایی برای شروع کار پژوهش‌گران..... ۱۳۰
- ۱-۱۸-۴- سکوت ناراحت کننده..... ۱۳۰
- ۲-۱۸-۴- تقلید کردن..... ۱۳۱
- ۳-۱۸-۴- اجازه بدهید مردم صحبت کنند..... ۱۳۱
- ۴-۱۸-۴- ده فرمان برای مصاحبه کردن..... ۱۳۱
- ۵-۱۸-۲- با مخاطبان آشنا شوید..... ۱۳۳
- ۱۹-۴- فداخوانی..... ۱۳۴
- ۲۰-۴- تحلیل اطلاعات به‌دست‌آمده از مصاحبه‌های نمایشی..... ۱۳۴
- ۱-۱۰-۴- شروع تجزیه و تحلیل..... ۱۳۵
- ۲-۲۰-۴- ایجاد سوابق منظم از پرونده‌ها..... ۱۳۶
- ۳-۲۰-۴- برگه‌هایی پاسخ‌های کوتاه..... ۱۳۶
- ۲۱-۴- روش‌های اجرای تحلیل و تفسیر آخر..... ۱۳۷
- ۲۲-۴- تمرین..... ۱۳۷

فصل ۵ مصاحبه‌ی گروه متمرکز..... ۱۴۱

- ۱-۵- روند تکامل مصاحبه‌های گروهی متمرکز..... ۱۴۴
- ۲-۵- معایب و محاسن مصاحبه‌گروه‌های متمرکز..... ۱۴۷
- ۳-۵- مصاحبه‌گروه‌های متمرکز و مصاحبه‌ی رودررو..... ۱۴۷
- ۴-۵- مصاحبه‌گروه‌های متمرکز و مشاهده‌ی شرکت‌کنندگان..... ۱۵۰
- ۵-۵- مصاحبه‌های گروه‌های متمرکز و روش غیرواکنشی..... ۱۵۲
- ۶-۵- تسهیل اصول پویای گروه‌های متمرکز..... ۱۵۵
- ۱-۶-۵- گروه‌های متمرکز چه‌طور کار می‌کند..... ۱۵۵
- ۲-۶-۵- کتابچه‌ی راهنمای هماهنگ‌کننده..... ۱۵۵
- ۳-۶-۵- مقدمه و فعالیت‌های اولیه..... ۱۵۶
- ۴-۶-۵- بیان قواعد اساسی یا خطوط راهنمای مصاحبه..... ۱۵۶
- ۵-۶-۵- مباحثاتی با پرسش‌ها و پاسخ‌های کوتاه..... ۱۵۶
- ۶-۶-۵- تمرین‌ها و یا فعالیت‌های خاص..... ۱۵۷
- ۷-۶-۵- راهنمایی‌هایی در مورد پرداختن به مسائل حساس..... ۱۵۷

- ۵-۷- اجزای اصلی گروه‌های متمرکز..... ۱۵۸
- ۵-۸- رازداری و مصاحبه گروه‌های متمرکز..... ۱۶۲
- ۵-۹- گرایش‌های اخیر در گروه‌های متمرکز..... ۱۶۴
- ۵-۱۰- نتیجه‌گیری..... ۱۶۵
- ۵-۱۱- تمرین..... ۱۶۵

فصل ۶ راهبردهای پژوهش‌های قوم‌نگارانه..... ۱۶۷

- ۶-۱- دسترسی به میدان..... ۱۷۲
- ۶-۱-۱- بازتاب‌پذیری و قوم‌نگاری..... ۱۷۴
- ۶-۲- نگرش قوم‌نگار..... ۱۷۵
- ۶-۱-۳- نمای پژوهشگر..... ۱۷۶
- ۶-۱-۴- عوامل انگیزشی شخصی..... ۱۷۸
- ۶-۱-۵- عوامل انزیبیش‌یابی..... ۱۷۸
- ۶-۲- وارد شدن به محیط پژوهش..... ۱۷۹
- ۶-۲-۱- قرارداد معاملاتی توده‌ای پژوهشگر..... ۱۸۰
- ۶-۲-۲- نگهداری‌ها..... ۱۸۱
- ۶-۲-۳- راهنماها و آگاهی‌دهنده‌ها..... ۱۸۲
- ۶-۳- نامرئی شدن..... ۱۸۳
- ۶-۱-۳- خطرات نامرئی شدن..... ۱۸۴
- ۶-۳-۲- تغییر هویت نادرست عمدی..... ۱۸۵
- ۶-۳-۳- تغییر هویت به صورت تصادفی..... ۱۸۵
- ۶-۳-۴- فراگیری بیش از حد مورد نیاز..... ۱۸۶
- ۶-۳-۵- مسائل جدید در محافظت از اطلاعات: پرونده‌ی ماریویراچوا..... ۱۸۷
- ۶-۳-۶- سایر خطرات مربوط به انجام پژوهش‌های قوم‌نگاری..... ۱۸۸
- ۶-۴- تماشا کردن، گوش دادن، و فراگیری..... ۱۹۰
- ۶-۱-۴- شیوه‌ی یادگیری: چه چیز را تماشا کنیم و به چه چیز گوش دهیم..... ۱۹۱
- ۶-۱-۴-۱- جذب شدن در محیط فیزیکی..... ۱۹۱
- ۶-۱-۴-۲- برقراری ارتباط یا ساکنان..... ۱۹۲
- ۶-۱-۴-۳- ردیابی، مشاهده، استراق سمع، و سؤال پرسیدن..... ۱۹۳
- ۶-۱-۴-۴- پیدا کردن گروه‌های فرعی و شخصیت‌های مهم..... ۱۹۳
- ۶-۲-۴- یادداشت‌های میدانی..... ۱۹۴

- ۱۹۵..... ۱-۴-۶- فرسایش حافظه.....
- ۱۹۵..... ۲-۴-۶- کلیدها و راه‌بردهایی برای فراخوانی اطلاعات.....
- ۱۹۷..... ۳-۴-۶- یادداشت‌های کامل چه‌گونه باید باشند.....
- ۱۹۹..... ۳-۴-۶- تحلیل داده‌های قوم‌نگاری.....
- ۲۰۰..... ۴-۴-۶- سایر راه‌بردهای تحلیل.....
- ۲۰۱..... ۱-۴-۶- تیپ‌بندی.....
- ۲۰۲..... ۲-۴-۶- سوسیوگرام‌ها.....
- ۲۰۶..... ۳-۴-۶- استعاره‌ها یا نمادها.....
- ۲۰۷..... ۵-۶- جدا شدن و خروج.....
- ۲۰۸..... ۶-۶- تمرین.....

فصل ۷ اقدام پژوهی..... ۲۱۱

- ۲۱۴..... ۱-۷- مبانی اقدام پژوهی.....
- ۲۱۵..... ۱-۱-۷- شناسایی پرسش‌های پژوهش.....
- ۲۱۶..... ۲-۱-۷- جمع‌آوری اطلاعات برای پاسخ دادن به سوالات.....
- ۲۱۶..... ۳-۱-۷- تحلیل و تفسیر اطلاعات.....
- ۲۱۷..... ۱-۳-۱-۷- روش‌هایی برای استفاده از اطلاعات قوم‌نگاری و مصاحبه.....
- ۲۱۷..... ۲-۳-۱-۷- هدایت پرسش‌های پژوهش.....
- ۲۱۸..... ۳-۳-۱-۷- گزارش‌های توصیفی.....
- ۲۱۸..... ۴-۱-۷- به اشتراک گذاشتن نتایج با شرکت‌کنندگان.....
- ۲۱۹..... ۱-۴-۱-۷- نقش پژوهش‌گران اقدام پژوهشی.....
- ۲۱۹..... ۲-۷- انواع اقدام پژوهشی.....
- ۲۲۰..... ۱-۲-۷- سبک هم‌کاری فنی-علمی.....
- ۲۲۰..... ۲-۲-۷- سبک کاربردی؛ هم‌کاری متقابل و متفکرانه.....
- ۲۲۱..... ۳-۲-۷- سبک رهاسازی؛ انتقاد و تقویت.....
- ۲۲۱..... ۳-۷- تمرین.....

فصل ۸ روش غیرواکنشی در پژوهش..... ۲۲۳

- ۲۲۵..... ۱-۸- راه‌بردهای ذخیره‌سازی اطلاعات.....
- ۲۲۵..... ۱-۱-۸- ذخیره‌ی اطلاعاتی عمومی.....
- ۲۲۵..... ۲-۱-۸- گزارش‌های تجاری رسانه‌ها.....
- ۲۲۶..... ۳-۱-۸- گزارش‌های آمارگران.....

- ۲۲۷..... ۸-۱-۴- اسناد رسمی
- ۲۲۹..... ۸-۱-۵- سایر اسناد رسمی و منابع اطلاعاتی
- ۲۳۰..... ۸-۱-۶- بایگانی خصوصی، اسناد درخواست‌شده و نشده
- ۲۳۳..... ۸-۱-۷- ملاحظات مربوط به گزارش‌های بایگانی‌شده
- ۲-۸- فرسایش فیزیکی و هم‌افزایی؛ استفاده از آثار انسانی به‌عنوان منابع اطلاعاتی..... ۲۳۳
- ۲۳۳..... ۸-۲-۱- سنجش‌های فرسایشی
- ۲۳۴..... ۸-۲-۲- سنجش هم‌افزایی اطلاعات
- ۲۳۵..... ۸-۲-۳- اظهارات دیگر در مورد آثار فیزیکی
- ۲۳۵..... ۸-۲-۴- تمرین

فصل ۹ تاریخ نگاری و سنت‌های شفاهی..... ۲۳۷

- ۲۳۸..... ۹-۱- پژوهش تاریخی چیست؟
- ۲۴۰..... ۹-۲- زندگی‌نامه‌ها و تاریخ‌نگاری
- ۲۴۱..... ۹-۳- منابع اطلاعاتی پژوهش‌گران مرخ چیست؟
- ۲۴۲..... ۹-۴- تاریخ‌نگاری و ردیابی اطلاعات کتب دست‌نویس
- ۲۴۳..... ۹-۴-۱- اعتبار
- ۲۴۴..... ۹-۴-۲- روایی
- ۲۴۶..... ۹-۵- منظور از تاریخ‌های شفاهی چیست؟
- ۲۴۷..... ۹-۶- تمرین

فصل ۱۰ مطالعات موردی..... ۲۴۹

- ۲۵۰..... ۱۰-۱- ماهیت مطالعات موردی
- ۲۵۱..... ۱۰-۲- مطالعه موردی فردی
- ۲۵۱..... ۱۰-۲-۱- استفاده از اطلاعات مصاحبه
- ۲۵۲..... ۱۰-۲-۲- استفاده از اسناد شخصی
- ۲۵۲..... ۱۰-۳- مطالعات موردی باطنی، ابزاری، و جمعی
- ۲۵۳..... ۱۰-۳-۱- مطالعات موردی باطنی
- ۲۵۳..... ۱۰-۳-۲- مطالعات موردی ابزاری
- ۲۵۳..... ۱۰-۳-۳- مطالعات موردی جمعی

- ۱۰-۴- انواع طراحی مطالعات موردی..... ۲۵۳
- ۱۰-۴-۱- مطالعات موردی اکتشافی..... ۲۵۴
- ۱۰-۴-۲- مطالعه‌ی موردی تبیینی..... ۲۵۴
- ۱۰-۴-۳- مطالعات موردی توصیفی..... ۲۵۴
- ۱۰-۵- مزیت علمی مطالعات موردی..... ۲۵۵
- ۱۰-۵-۱- عینیت و روش موردی..... ۲۵۶
- ۱۰-۵-۲- قابلیت تعمیم دادن..... ۲۵۷
- ۶- مطالعات موردی سازمان‌ها..... ۲۵۷
- ۱۰-۷- الیات موردی گروه‌ها و اجتماعات..... ۲۵۸
- ۱۰-۱- جماعی‌وری اطلاعات برای مطالعات موردی گروه‌ها و اجتماعات..... ۲۵۹
- ۱۰-۹- دوره‌ی در متلف و نکات مورد نظر آن‌ها..... ۲۵۹
- ۱۰-۱۰- تمرین..... ۲۶۰

فصل ۱۱ مقدمه‌یی بر تحلیل محتوا..... ۲۶۱

- ۱۱-۱- تحلیل داده‌های کیفی..... ۲۶۲
- ۱۱-۱-۱- روی‌کرد تفسیری..... ۲۶۲
- ۱۱-۱-۲- روی‌کرد انسان‌شناسی اجتماعی..... ۲۶۳
- ۱۱-۱-۳- روی‌کردهای پژوهش اجتماعی هم‌کارانه..... ۲۶۴
- ۱۱-۲- تحلیل محتوا به‌عنوان یک راه‌کار..... ۲۶۴
- ۱۱-۳- تحلیل محتوا؛ کیفی یا کمی..... ۲۶۵
- ۱۱-۴- مقایسه‌ی تحلیل محتوای پنهان و آشکار..... ۲۶۶
- ۱۱-۵- ترکیب راهبردهای تحلیل محتوای پنهان و آشکار..... ۲۶۷
- ۱۱-۶- اجزای برقراری ارتباط..... ۲۶۸
- ۱۱-۷- سطوح و واحدهای تحلیل..... ۲۶۹
- ۱۱-۸- توسعه‌ی مقوله‌ها؛ ساخت تئوری بازکاوی..... ۲۶۹
- ۱۱-۹- توجه به نکات مهم..... ۲۷۱
- ۱۱-۱۰- واحدها و مقوله‌ها..... ۲۷۳
- ۱۱-۱۱- طبقات و مقوله‌ها..... ۲۷۴
- ۱۱-۱۱-۱- طبقات متعارف..... ۲۷۴
- ۱۱-۱۱-۲- طبقات مخصوص..... ۲۷۵

- ۲۷۵..... طبقات تئوریک..... ۳-۱۱-۱۱
- ۲۷۶..... رمزگذاری باز..... ۱۲-۱۱
- ۲۷۶..... پرسیدن مجموعه سوالات هماهنگ (ثابت و ویژه)..... ۱-۱۲-۱۱
- ۲۷۷..... تحلیل دقیق داده‌ها..... ۲-۱۲-۱۱
- ۲۷۷..... قطع کردن رمزگذاری برای نوشتن یادداشت تئوریک..... ۳-۱۲-۱۱
- ۲۷۷..... مطرح نکردن فرض تحلیلی..... ۴-۱۲-۱۱
- ۲۷۸..... نقاط ضعف و قوت فرآیند تحلیل محتوا..... ۱۳-۱۱
- ۲۷۹..... رایانه‌ها و تحلیل کیفی..... ۱۴-۱۱
- ۲۸۰..... واژه‌پردازها..... ۱-۱۴-۱۱
- ۲۸۰..... نرم‌افزارهای بازیافت متن..... ۲-۱۱-۱۱
- ۲۸۱..... نرم‌افزارهای مدیریت متن..... ۳-۱۱-۱۱
- ۲۸۱..... بسته‌های رمزگذاری و بازیافت اطلاعات..... ۴-۱۴-۱۱
- ۲۸۱..... نرم‌افزارهای طریقه‌پرداز رمزمدار..... ۵-۱۴-۱۱
- ۲۸۱..... نرم‌افزارهای شناساز مفهومی..... ۶-۱۴-۱۱
- ۲۸۲..... انجام پژوهش کیفی به صورت نور..... ۱۵-۱۱
- ۲۸۳..... تمرین..... ۱۶-۱۱

فصل ۱۲ نظریه‌ی بازکاوی..... ۲۸۵

- ۲۸۶..... ۱-۱۲ نظریه‌پردازی و نظریه‌ی بازکاوی.....
- ۲۸۶..... ۲-۱۲ فرآیند نظریه‌پردازی.....
- ۲۸۹..... ۳-۱۲ نظریه‌ی بازکاوی.....
- ۲۹۰..... ۱-۳-۱۲ آیا نظریه‌ی بازکاوی فقط یک گرایش جامعه‌شناختی است؟.....
- ۲۹۱..... ۲-۳-۱۲ آیا نظریه‌ی بازکاوی یک روش علمی است؟.....
- ۲۹۲..... ۴-۱۲ سیر تکامل استفاده از روش‌شناسی تئوری بازکاوی.....
- ۲۹۴..... ۵-۱۲ اجزای نظریه‌ی بازکاوی.....
- ۲۹۶..... ۶-۱۲ فرآیند ساخت نظریه‌ی بازکاوی.....
- ۲۹۸..... ۷-۱۲ محدودیت‌ها و انتقادات به روش تئوری بازکاوی.....

فصل ۱۳ نوشتن مقاله‌های پژوهش..... ۳۰۱

- ۳۰۲..... ۱-۱۳ شناسایی هدف پژوهش و سازمان‌دهی آن.....

- ۳۰۳..... ۱۳-۲- طرح یک ساختار حمایتی.....
- ۳۰۳..... ۱۳-۲-۱- چکیده.....
- ۳۰۵..... ۱۳-۲-۲- مقدمه.....
- ۳۰۶..... ۱۳-۲-۳- مرور ادبیات.....
- ۳۰۷..... ۱۳-۲-۴- روش‌های علمی.....
- ۳۰۷..... ۱۳-۲-۴-۱- موضوع‌ها.....
- ۳۰۸..... ۱۳-۲-۴-۲- اطلاعات.....
- ۳۰۸..... ۱۳-۲-۴-۳- محیط.....
- ۳۰۸..... ۱۳-۲-۴-۴- راه‌کارهای تحلیل.....
- ۳۰۹..... ۱۳-۲-۵- یافته‌ها یا نتایج.....
- ۳۰۹..... ۱۳-۲-۶- بحث و نتیجه‌گیری.....
- ۳۱۰..... ۱۳-۳- ارائه مطالب پژوهش.....
- ۳۱۰..... ۱۳-۴- انتشار پژوهش.....
- ۳۱۰..... ۱۳-۴-۱- نشریه‌ها و اسرار حرفه‌ای.....
- ۳۱۳..... ۱۳-۵- توضیحاتی درباره محتوای مقاله‌ها.....
- ۳۱۴..... ۱۳-۶- نوشتن و بازنویسی کردن یک مکرر.....
- ۳۱۵..... ۱۳-۷- نکته‌ی نهایی.....
- ۳۱۷..... منابع.....

در نخستین سال‌های سده‌ی بیست‌ویک، بررسی ژرف‌نگرانه‌ی پدیده‌های اجتماعی بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته‌است. پس از دو سده کاربرد روش کمی، و کارایی آن در بسیاری از موارد، ضعف آن از راه توجه به پژوهش‌های عمیق نشان داده‌شد. از دهه‌ی ۱۹۹۰، نوشتن کتاب‌ها و منابعی که پژوهش‌ها را بیش‌تر به سوی روش کیفی ببرد با نگرشی ویژه مورد توجه قرار گرفت تا به نیاز امروز پژوهش‌های اجتماعی تا اندازه‌یی پاسخ داده‌شود.

این کتاب به گونه‌ی علمی اثبات می‌کند که در روش کیفی نیز همچون روش کمی باید گام‌به‌گام مراحل را طی کرد. بیش از هر چیز، طرح روش کیفی با تشریح هر اجزای آن به ما کمک می‌کند تا ورای توصیف پدیده‌های اجتماعی، محلی ژرف آن پی ببریم. همچنین، این روش فراتر از نگاه قالبی به پدیده‌ها، پدایش و کشف عناصر و پدیدار شدن نظریه‌های جدید را شدنی می‌سازد. روش کیفی، خلاقیت و نوآوری را در پژوهش دست‌یافتنی می‌کند و فرصتی برای همه‌سویه‌نگری و به‌کارگیری فنون گوناگون گردآوری داده‌ها پدید می‌آورد.

پژوهش‌گر در روش کیفی، با یاری از همه‌ی ابزارها و بهره‌گیری از دیدگاهی که بتواند یافته‌ها را معنا بخشد، افکار خود را برابتر می‌سازد و به نظریه‌پردازی دست می‌زند—آن چه که جامعه‌ی علمی ایران نیازمند آن است.

این کتاب با بهره‌گیری از تجربه‌های چندساله‌ی تدریس در دوره‌ی کارشناسی ارشد علوم اجتماعی و مطالعات زنان، با تشریح روان و کاربردی، مراحل روش کیفی را به طور نظری و عملی برای پژوهش‌گران طرح می‌کند و از نوآوری‌های آن مثال‌های مربوط به فرهنگ ایران امروز است. همچنین،

در بیشتر کتاب‌های روش تحقیق کیفی، نظریه‌ی بازکاوی (بنیادین) لایه‌لای بحث‌ها مطرح می‌شود که در این کتاب فصلی کامل به آن اختصاص داده‌شد. کتاب در سیزده فصل سازمان‌دهی شده‌است. نخست از طراحی پژوهش کیفی و جایگاه مفاهیم و تئوری آغاز کردیم؛ سپس به فنون گردآوری داده‌ها—اعم از مصاحبه و مصاحبه‌ی گروه متمرکز—، روش‌های مطالعه‌ی موردی و تحلیل محتوا، و روش‌های غیرواکنشی و تاریخی پرداختیم؛ در فصل دوازدهم به نظریه‌ی بازکاوی، و در فصل سیزدهم به شیوه‌ی نوشتن مقاله‌های پژوهشی اشاره می‌شود.

امیدوارم این کتاب مورد توجه استادان و دانشجویان رشته‌های گوناگون که درس روش تحقیق کیفی را می‌گذرانند قرار گیرد و همچنین راهنمایی باشد برای پژوهش‌گرانی که روش کیفی را برای پژوهش‌های خود برمی‌گزینند.

خدیجه سفیری

بهمن ۱۳۸۶